

FARK YARATAN OLMAK

HER DÜZEYDE
OLUMLU DEĞİŞİME
ÖNCÜLÜK ETMEK İÇİN
UYGULANABİLİR
KAPSAYICI BİR KILAVUZ

ALEX
BUDAK

FARK YARATAN OLMAK

Translated from the English Language edition of *Becoming A Changemaker: An Actionable, Inclusive Guide to Leading Positive Change at Any Level* by Alex Budak, originally published by Hachette Book Group, Inc. Original English language Copyright © 2023 by Alex Budak. This edition arranged through Kalem Agency. Turkish translation Copyright © 2024 by Sola Unitas. All rights reserved.

Tüm hakları saklıdır. İngilizce orijinali Alex Budak tarafından “*Becoming A Changemaker: An Actionable, Inclusive Guide to Leading Positive Change at Any Level*” adıyla yayımlanmıştır. Bu eser Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır. Bu eserin çeviri sorumluluğu Sola Koç, Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.’ye aittir. Bu kitabın hiçbir bölümü yazılı izin alınmadan kopyalanamaz ya da çoğaltılamaz.

SOLA UNITAS - SOLA KIDZ

Fetih Mah. Tahralı Sok. Kavakyeli İş Merkezi

No: 7/E İç Kapı No:16 Ataşehir/İSTANBUL

Telefon: 0212 939 76 52 - E-posta: solaunitas@solaunitas.com

www.facebook.com/solayayinlari

www.twitter.com/solaunitas

www.instagram.com/solaunitasyayinlari

www.instagram.com/solakidz

<https://kitap.solaunitas.com>

ISBN: 9786256811355

Yayıncı Sertifika No: 45798

1. Baskı: İstanbul 2024

İmtiyaz Sahibi: Umut Kısa

Genel Yayın Yönetmeni: Umut Kısa

Çeviren: Defne Yazıcıoğlu

Editör: Ayşegül Yazmacı

Redaksiyon: Dicle Biçicisoy

Son Okuma: Umut Kısa

Mizanpaj: Özlem Yıldız

Kapak Tasarımı: Özlem Yıldız

Orijinal Adı: *Becoming A Changemaker: An Actionable, Inclusive Guide to Leading Positive Change at Any Level*

BASILDIĞI YER

Kaplan Ofset

Davutpaşa Caddesi, Güven İş Merkezi C Blok No: 279-280 İstanbul

Sertifika No: 44367

© Bu kitabın tüm yayın hakları Sola Koç, Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.’ye aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

FARK YARATAN OLMAK

Her Düzeyde Olumlu Değişime Öncülük Etmek için
Uygulanabilir, Kapsayıcı Bir Kılavuz

ALEX BUDAK

Çeviren: Defne Yazıcıoğlu

Asher ve Bex için,
İki favori fark yaratırım. Sizi seviyorum.

İÇİNDEKİLER

Giriş 11

KISIM 1 FARK YARATAN ZİHNİYETİ 25

Bölüm 1: Değişim Yaratan Bir Zihniyet Geliştirmek 27

Bölüm 2: Statükoyu Sorgulayın 51

Bölüm 3: Kibirsiz Özgüven 77

Bölüm 4: Kendinizi Aşmak 101

Bölüm 5: Her Zaman Öğrenci Kalmak 125

KISIM 2 FARK YARATAN LİDERLİK 155

Bölüm 6: Liderliği Yeniden Keşfetmek 157

Bölüm 7: Mikro Liderlik 175

Bölüm 8: Sahip Olmayı İsteddiğiniz Lidere Dönüşmek 199

KISIM 3 FARK YARATAN EYLEMİ 221

Bölüm 9: Değişim Kıvılcımı: Fikirden Eyleme 223

Bölüm 10: Değişim Zor Olduğunda Değişime Öncülük Etmek 243

Bölüm 11: Fark Yaratan Tuval 263

Bölüm 12: Fark Yaratan Yolculuğunuzu Katalize Etmek 295

Teşekkür 303

Notlar 307

Yazar Hakkında 328

**DÜNYA
SİZE HİÇ BU KADAR
HAZIR OLMAMIŞTI.**

Giriş

2012 yılında Los Angeles'ta bir günümü, Shivani Siroya tarafından kurulan, Santa Monica merkezli bir startup olan Tala'nın ofislerinde çalışarak geçirdim. Genç, hırslı bir girişimciydim, dizüstü bilgisayarım ve kahveye erişimim olduğu sürece her yerde çalışmaya hazırdım ama yine de o zamanlar bir arkadaşımın arkadaşı olan Shivani'nin bana bir masa ayarlamış olmasına da minnettardım. Sis kalkıp ardından Pasifik Okyanusu yüzünü göstermeye başladığı bir sabah, elimizde kahvelerle yürüyüş yaptık. Shivani bana hayatından ve işinden bahsediyordu; o konuşurken girişimci, kurucu ve lider gibi iş dünyasında başarılı kişileri tanımlamak için sıklıkla kullandığımız etiketlerin onu tam olarak yansıtmadığını düşündüm. Elbette bunların her biriydi ama aynı zamanda bunlardan daha fazlasıydı.

Shivani, kariyerine Birleşmiş Milletler'de mikrofinans girişimlerinde ortaklık yaparak başladı ve ardından kariyerini Wall Street'te finansal analist olarak değiştirdi. Pek çok kişinin kıskanacağı bir iş hayatı vardı ama geleneksel finans sektöründe bir şeylerin eksik olduğunu düşünmüştü. Finans konusunda tutkulu olmasına rağmen, dünya çapında henüz resmî bir finansal kimliğe sahip olmayan ve geleneksel pazarların dışında kalan 2,5 milyarı aşkın insan da dikkatini cezbediyordu. Yarım sayfalık bir belgede Shivani, Tala'nın "Sıradan insanların dünyayı değiştirmek için paralarını işe yatırmalarına olanak tanıyan çevrimiçi bir küresel yatırım fonu," olacağını yazdı. Ve "Girişimcilerin hedeflerine ulaşabilmelerini ve topluluklarında derin bir etki yaratabilmelerini sağlamak için daha küçük finansal yatırımlar ve eğitim sağlayarak 'piyasadaki' boşluğu doldurmanın," acil önemini savundu.¹

Bu ilham verici bir vizyon ancak Shivani hakkında beni gerçekten etkileyen şey onun fikrinin ne olduğu değil, nasıl olduğuydu. Girişimci olarak belirli bir deneyimi yoktu ama bu-

nun onu durdurmasına izin vermedi. Vizyonunu parça parça oluşturmaya başladı; LinkedIn'deki tanıdıklara ve tanımadığı kişilere ulaştı (Bin beş yüzden fazla bireysel mesaj gönderdi!) ve yarı zamanlı küçük bir ekip kurdu. Başlangıçta başarı elde etmesine rağmen, bir süre sonra bir seçimle karşı karşıya kaldı: İmrendiği güvenli, prestijli, zorluklarla kazandığı Wall Street kariyerine devam etmek ya da tüm enerjisini ve zamanını Ta-la'ya adanmak.

Cesaretini topladı ve adım attı.

Geriye dönüp bakmadı ve girişimini birden fazla kıtaya, birden fazla ürüne ve birden fazla ofise genişletti. Onunki etkileyici bir yolculuktu ama yine de aklımda en çok kalan şey Shivani'nin girişiminin ölçeği ya da yarattığı etki değil, sahip olduğu kişisel nitelikleri oldu: Statükoyu sorgulama isteği. Kapsayıcı liderliği. Hizmet yönelimi. O yürüyüşte, hayranlık duyduğumuz liderlerin başarısını genellikle Shivani'nin finansal zekâsı gibi daha somut becerilerine atfettiğimizi ve onların başarısını tekrarlamaya çalıştığımızı fark ettim. Ancak Shivani'yi gerçekten etkili bir lider ve kurucu yapan kişisel nitelikler, aslında değişim yaratan nitelikleriydi. Bunlar karakterin, kalbin, tutkunun ve sebatın nitelikleridir. Dahası fark yaratan bu nitelikler, kim olursak olalım veya nerede bulunuyor olursak olalım öğrenilebilir ve uygulanabilir.

Yürüyüşümüz sırasında “fark yaratan” kavramı aklıma geldi. Shivani'de bu fark yaratan nitelikleri gördüğüm gibi, bunların çevremdeki pek çok insanda hatta kendileri henüz bu özelliklerinin farkına varmamış kişilerde bile nasıl ortaya çıktığını fark etmeye başladım. O an fark yaratma kavramına bakış açım değişti. Hayatımın o noktasına kadar, değişimin yalnızca bir veya iki büyük kuruluşta (Kızıl Haç veya Dünya Bankası gibi) mümkün olduğunu varsaymıştım. Farkına vardığım şey, olumlu değişimin her birimizin kendi tarzımızda ona liderlik etmemizle mümkün olabileceği oldu. Fark yaratmak sadece birkaç kişinin başarabileceği bir şey değil. Aslında fark yaratma, hepi-

mizi, nerede olursak olalım, kişiliğimize uygun olan biçimde liderlik etmeye davet ediyor.

Ancak ilk elden hem sistemik hem de bireysel olarak çok fazla engelin, liderlerin fark yaratma arzularının önünde belirmediğini de fark ettim.

Fark yaratınlarla dolu ve onlar tarafından yönetilen bir dünya hayal etmeye başladım. Olumlu değişimin hem kurumsal toplantı odalarında hem de mutfak masalarında gerçekleştiği bir dünya. Fark yaratınların hem dizüstü bilgisayar ekranlarında hem de sokaklarda harekete geçtiği bir dünya. Her türlü geçmişe ve deneyime, tutkuya ve ilgiye sahip fark yaratınların değişimi gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları zihniyete, liderliğe ve araçlara sahip olduğu bir dünya.

Shivani ile yaptığımız o yürüyüşten bu yana, fark yaratın olmanın ne demek olduğunu anlamaya ve çoğu zaman insanları fark yaratmaktan alıkoyan şeyin ne olduğunu araştırmaya takıntılı hâle geldim. Başkalarının Shivani'nin hikâyesinin kendi kişisel versiyonlarını yaratmalarına yardımcı olmayı hayatımın misyonu olarak belirledim. İnsanların kendileri, kuruluşları ve toplulukları için olumlu fark yaratmaya liderlik etme konusunda doğuştan gelen yeteneklerini harekete geçirmeleri ve her birimizin fark yaratınlar olmamıza yardımcı olmak için çalışmaya başladım.

Fark Yaratmayı Tanımlamak

Fark yaratın kelimesinin ilk popüler kullanımı, sosyal etki kuruluşu Ashoka'nın bu terimi yıllık haber bülteninde kullandığı 1981 yılına kadar uzanıyor. Ashoka, fark yaratın kişiyi "Toplumsal bir sorunu çözmek için yaratıcı eylemde bulunan kişi," olarak tanımlıyor.² Ashoka, terimi kolektif söylemimize katarak övgüyü hak etse de fark yaratın kavramının, toplumsal zorlukların çok ötesinde, daha geniş ve kapsayıcı bir tanımla hak ettiğine inanıyorum.

CNBC tarafından "Liderlik hakkında okunması gereken kurgu dışı en iyi 5 kitaptan biri" olarak tanımlanan *Fark Yaratan Olmak*, bulunduğunuz yerden değişime liderlik etmenin kariyerinizi, topluluğunuzu ve hatta dünyayı nasıl dönüştürebileceğinizi gösteren bir eylem çağrısıdır. Ünlü bir UC Berkeley öğretim üyesi olan Alex Budak, başarılı değişim yaratıcıların özünü anlatıyor. Budak'ın UC Berkeley Haas İşletme Okulu'nda oluşturduğu, son derece popüler aynı adlı kursundaki derslerden ve felsefelerden ilham alan *Fark Yaratan Olmak* size şunları nasıl yapacağınızı gösterecek:

- Her ortamda etkili, empatik ve özgün bir şekilde liderlik etmek için bir değişim yaratıcı olarak kendi benzersiz sesinizi geliştirmek,
- Başarısızlıkları; büyüme ve yenilik için güçlü katalizörlere dönüştürmek,
- Sorumlu siz olmasanız bile başkalarına ilham verme ve vizyonunuza doğru onları harekete geçirme konusunda etkili olmak,
- Gerçek bir *Fark Yaratan Olmak*.

